

Årsmelding for perioden 01.01.2016 – 31.12.2016.

Innledning.

Forrige ordinære landsrådsmøte ble avholdt onsdag 13. april 2015 på Spitsbergen Hotel, Longyearbyen. Årsmeldingen for 2016 er basert på vedtatt prinsipp- og arbeidsprogram for perioden 01.09.2015 – 31.08.2017.

Organisasjon

Styret fra 1.1.2016 – 31.12.2016.

Leder: Overlege Jon Helle, Tiller DPS, St. Olavs Hospital, Trondheim
Nestleder: Overlege Christian Grimsgaard, Oslo universitetssykehus
Rikshospitalet, klinikk for kirurgi og nevrofag, Oslo.
Styremedlemmer: Seksjonsoverlege Turid J. Thune, Helse Bergen Haukeland,
hudavdelingen, Bergen.
Overlege Ulla Dorte Mathisen, Universitetssykehuset Nord-Norge,
nyremedisinsk avdeling, Tromsø.
Konserntillitsvalgt, overlege Janne K. Bethuelen, Helse Vest.
Stavanger universitetssjukehus, avd. for patologi, Stavanger.
Overlege Kjetil A.H. Karlsen, St. Olavs Hospital,
Klinikk for anestesi og intensivmedisin, Trondheim.
Overlege Anne-Karin Rime, Sykehuset Østfold Kalnes,
Anestesiavdelingen, Fredrikstad.
Overlege Albert Bolstad, Diakonhjemmets sykehus,
Alderspsykiatrisk avdeling, Oslo.

Sekretariatet.

Sekretariatsleder Edith Stenberg og juridisk rådgiver Lene Brandt Knutsen jobbet i Of 50 % av sine 100 % stillinger i avdeling Jus og arbeidsliv. Sekretariatet ble utvidet med ca. 20% juridisk rådgiver Jan Eikeland. Som vikar for Lene Brandt Knutsen i hennes svangerskapspermisjon fra ultimo november har Jørgen Hiim Stålhane fungert. I tillegg var Christina Bråthen Holte tilknyttet foreningen i 20% sekretærstilling. Legeforeningens økonomiavdeling bistår med foreningens økonomiforvaltning. Legeforeningens sekretariat fører foreningens medlemsregister. Medlemsregisteret er samordnet med hovedforeningens. Dnlf forestår også kontingentinnkreving. I tillegg yter Legeforeningen bistand ved kopiering og større utsendelser mot særskilt økonomisk dekning fra Of.

Landsrådet fra 1.1.2016 – 31.12.2016.

Oslo krets:

Overlege Aasmund Bredeli, Nevrologisk avdeling – UUS, OUS

Overlege Per A. Drottning, Lovisenberg diakonale sykehus A/S
Overlege Lars Eilertsen, Diakonhjemmets sykehus
Overlege Anne Marit Wang Førland, Avdeling for kreftbehandling – UUS, OUS
Overlege Tor Einar Å. Calisch, Barnesenteret – UUS, OUS
Overlege Erik Høiskar, Anestesi-avdelingen – UUS, OUS

Akershus krets:

Overlege Odd Grenager, Kar/thoraxkirurgi avd., Akershus universitetssykehus HF
Overlege Aage K. Huseby, Kvinneklinikken, Akershus universitetssykehus HF
Overlege Jannicke Mellin-Olsen, Klinikk Bærum sykehus, Vestre Viken HF
Overlege Espen Eeg, BUP Nedre Romerike, Akershus universitetssykehus HF
Overlege Toril A. K. Morken, Klinikk Bærum sykehus, Vestre Viken HF

Østfold krets:

Overlege Kjell Ingar Bjørnstad, Sykehuset Østfold Fredrikstad
Overlege Annelee Sanengen, Sykehuset Østfold Fredrikstad
Overlege Rigmor Kristin Karstad, Sykehuset Østfold Fredrikstad

Hedmark krets:

Overlege Per H. Christensen, Sykehuset Innlandet Divisjon Elverum Hamar
Overlege Fredrik Aaserud Eng, Sykehuset Innlandet Divisjon Elverum - Hamar
Spesiallege Peter Nygaard, Sykehuset Innlandet Divisjon psykisk helsevern - Ottestad

Oppland krets:

Overlege Jens Christian Laursen, Sykehuset Innlandet Divisjon akuttmedisin og prehospitaltjenester - Gjøvik
Avdelingsoverlege Svein Martin Luth, Sykehuset Innlandet Divisjon psykisk helsevern - Reinsvoll
Overlege Stein-Helge Hansen Tingvoll, Sykehuset Innlandet Divisjon Lillehammer

Buskerud krets:

Seksjonsoverlege Tom Henri Hansen, Vestre Viken HF

Overlege Harald Bergan, Vestre Viken HF
Overlege Ole Christian Olsen, Vestre Viken HF

Vestfold krets:

Overlege Trond Hugo Haukebøe, Sykehuset Vestfold HF
Overlege André Blaauw, Klinikk psykisk helse og rusbehandling
Overlege Carl-Erik Spjeldnes Tuv, Sykehuset i Vestfold HF

Telemark krets:

Overlege Arne Runde, Sykehuset Telemark Skien
Overlege Hanne Thürmer, Sykehuset Telemark Notodden
Overlege Tor Severinsen, Sykehuset Telemark Skien

Aust-Agder krets:

Overlege Egil Hagen, Sørlandet sykehus HF - Arendal
Overlege Geir Noraberg, Sørlandet sykehus HF - Arendal

Vest-Agder krets:

Overlege Hans-Thorwild Thomassen, Sørlandet sykehus Kirurgisk klinikk - Kristiansand
Overlege Jens J.F. Siemsglüss, Sørlandet sykehus Medisinsk klinikk - Flekkefjord
Overlege Magne Geir Bøe, Sørlandet sykehus Medisinsk klinikk - Kristiansand

Rogaland krets:

Overlege Alexander Seldal, Stavanger Universitetssjukehus, Stavanger
Overlege Jeanette S. Bjørke-Bertheussen, Stavanger Universitetssjukehus, Stavanger
Overlege Melissa A. E. A. Weibell, Stavanger Universitetssjukehus, Stavanger
Overlege Stein Arve Lund, Helse Fonna HF, Haugesund

Hordaland krets:

Overlege Geir Arne Sunde, Helse Bergen HF, Haukeland univ.sjukehus
Overlege Aina Nærø Kristensen, Helse Bergen HF, Haukeland univ.sjukehus
Overlege (Per) Jesper Blomquist, Haraldsplass Diakonale sykehus, Bergen
Overlege Arne Exner Nakling, Betanien Somatiske senter sykehjem, Fyllingsdalen
Overlege Anne Cathrine Skaar, Anestesi Stord, Stord

Sogn og Fjordane krets:

Overlege Ola Arne Hjelle Helse Førde HF, Førde
Overlege Jens Ola Evjensvold, Helse Førde HF, Førde

Møre og Romsdal krets:

Overlege Kristen Rasmussen, Klinikk for anestesi - Ålesund
Overlege Andreas G. Kjerstad, Klinikk for psykisk helsevern- Ålesund
Overlege Ralph M. Herter, Klinikk for medisin - Kristiansund

Sør-Trøndelag krets:

Overlege Lindy Jarosch von Schweder, St. Olavs Hospital, Tiller
Overlege Stein Olav Samstad, St. Olavs Hospital, Trondheim
Overlege Randulf H. Sjøberg, St. Olavs Hospital, Trondheim
Overlege Marit S. Ekeland, St. Olavs Hospital, Trondheim

Nord-Trøndelag krets:

Overlege Rolf Gunnar Larsen, Sykehuset Levanger
Overlege Mathis A. Heibert, Sykehuset Namsos

Nordland krets:

Overlege Anna Ulrika Larsson, Voksenpsykiatri VOP – Lofoten, Leknes
Overlege Klaus W. H. Becker, Helgelandssykehuset Mosjøen
Overlege David Nystad, UNN – Narvik sykehus

Troms krets:

Overlege Hanne M. Frøyshov, Universitetssykehuset Nord-Norge Tromsø
Overlege Andreas Harald Kristensen, Universitetssykehuset Nord-Norge - Tromsø
Overlege Stig Hegna, Universitetssykehuset Nord-Norge Harstad

Finnmark krets:

Avd.overlege Vibeke R. Danielsen, Klinikk Kirkenes
Overlege Christel Benedicte Eriksen, BUP Alta

Kurskomitéen fra 1.1.2016 – 31.12.2016.

Leder: Jannicke Mellin-Olsen, overlege, Klinikk Bærum sykehus, Vestre Viken HF
Medlem: Odd Grenager, Akershus universitetssykehus HF.
Janne K. Bethuelsen, KTV Helse Vest.
Albert Bolstad, Diakonhjemmets sykehus, Oslo (styrets representant)

Lederutvalget – komité for miniseminarer for ledere - fra 01.01.2016 -31.12.2016.

Medlemmer: Avd.overlege Siri Tau Ursin, Helse Stavanger HF
Seksjonsoverlege Vivvi Bjørnø, Sykehuset i Vestfold HF
Overlege Turid J. Thune, Helse Bergen HF, Haukeland (styrets representant)

Valgkomitéen fra 01.01.2016 – 31.12.2016.

Avdelingssjef Arne Laudal Refsum, Diakonhjemmet sykehus
Overlege Tom Guldhav, Helse Førde HF, Førde
Medisinsk sjef Helge Haarstad, St. Olavs Hospital HF,
Trondheim
Overlege Per K. Skorpen, Nordlandssykehuset HF, Stokmarknes

Redaksjonskomitéen «Overlegen» 01.01.2016 – 31.12.2016.

Redaktør: Arild Egge, Oslo universitetssykehus.
Redaksjonskomité: Arne Laudal Refsum, Diakonhjemmet sykehus.
Jon Helle, Ofs leder.
Edith Stenberg, Ofs sekretariatsleder

Stipendkomitéen fra 01.01.2016 – 31.12.2016.

Arne Laudal Refsum, Diakonhjemmets sykehus.
Vivvi Bjørnø, Sykehuset Vestfold Tønsberg
Anne-Karin Rime, Sykehuset Østfold Kalnes (styrets representant)

Medlemstall.

Foreningen hadde pr. 31.12.2016 - 9.599 medlemmer, samt 50 assosierte medlemmer. Pr. 31.12.2015 hadde foreningen 9.432 medlemmer.

Styremøter/medlemsmøter.

Det er i 2016 avholdt 12 styremøter, 2 av disse har vært kombinert med arbeidsmøter.

Styret har behandlet 321 saker. Utover saker til beslutning, har styret også i denne perioden brukt mye tid på møtene til informasjonsutveksling og diskusjon om utviklingen innen helseforetakssektoren generelt og forhandlingssituasjonen spesielt. Arbeid med høringer har vært en vesentlig del av styrets arbeid. Styret har fordelt ansvaret for kontakt med lokale tillitsvalgte seg imellom. I tillegg er det på styremøtene referert og drøftet saker som berører foreningens arbeidsområde og som er sendt styrene til orientering eller som er tatt opp av styremedlemmene. Dette gjelder spesielt uttalelser fra Dnlfs sekretariat og ulike fagmedisinske foreninger. På denne måten har styrene kunnet ta initiativ i saker som berører overlegene og spesialisthelsetjenesten.

Det har vært avholdt fellesmøter med Ylf og PSL i perioden.

Landsrådsmøter.

Det ble avholdt ordinært landsrådsmøte 13.4.2016 på Spitsbergen Hotel Longyearbyen. Landsrådet ble videre samlet til møte i tilknytning til Legeforeningens landsstyremøte på

Soria Moria, Oslo, 23. – 26.5.2016.

Landsrådet var også samlet til ekstraordinært møte i forbindelse med forhandlingene i Spekter-området, Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen, 8.12.2016.

Representasjon

Den norske legeforenings sentralstyre:

Jon Helle er for inneværende periode valgt som visepresident i Den norske legeforening. Christian Grimsgaard er for inneværende periode valgt som sentralstyremedlem i Den norske legeforening.

Den norske legeforenings landsstyre fra 01.01.2016-31.12.2016.

Ulla Dorte Mathisen, Tromsø
Turid J. Thune, Bergen
Albert Bolstad, Oslo
Anne-Karin Rime, Fredrikstad
Janne K. Bethuelsen, Stavanger
Kjetil A.H. Karlsen, Trondheim
Hanne Frøyshov, Harstad
Anne Marit Wang Førland, Oslo
Arne Laudal Refsum, Oslo
Jannicke Mellin-Olsen, Bærum

Vararepresentanter til landsstyret fra 01.01.2016- 31.12.2016.

1. Alexander Seldal, Helse Stavanger
2. Ellen E. Schaanning, Sunnaas HF
3. Arnt R. Johannessen, Finnmarksykehuset HF
4. Ole Fredrik Lund, Sykehuset Østfold HF
5. Anne Cathrine Skaar, Helse Fonna HF

Geografiske representanter til landsstyret 01.01.-31.12.2016.

Helse Sør-Øst – 9 representanter:

- Aasmund Bredeli, Oslo universitetssykehus, Ullevål.
- Per Drottning, Lovisenberg Diakonale sykehus.
- Arne Runde, Sykehuset Telemark
- Tom Henri Hansen, Vestre Viken
- Trond Hugo Haukebø, Sykehuset i Vestfold
- Kjell Ingar Bjørnstad, Sykehuset Østfold
- Hans Torwild Thommassen, Sørlandet sykehus Kristiansand
- Britt Fritzman, Sykehuset Østfold
- Torill Morken, Vestre Viken, Bærum

Vararepresentanter Helse Sør-Øst:

1. Harald Bergan, Vestre Viken, Drammen
2. Heidi Øyen Flemmen, Sykehuset Telemark

3. Jens Christian Laursen, Sykehuset Innlandet, Gjøvik
4. Per Christensen, Sykehuset Innlandet, Elverum

Helse Vest – 3 representanter:

- Aina Nærø Kristensen, HUS
- Ola Arne Hjelle, Helse Førde.
- Geir Arne Sunde, HUS

Vararepresentanter – Helse Vest:

1. Arne Exner Nakling, Hospitalet Betanien, Bergen
2. Jens Ola Evjensvold, Førde

Helse Midt-Norge – 3 representanter:

- Stein Samstad, Trondheim
- Marit S. Ekeland, Trondheim
- Kristen Rasmussen, Ålesund

Vararepresentanter Helse Midt-Norge:

1. Mathis Heibert, Namsos
2. Andreas G. Kjerstad, Ålesund
3. Jens Olaf Kleinau, Levanger
4. Rolf Gunnar Larsen, Levanger
5. Ralph Herter, Kristiansund

Helse Nord – 2 representanter:

- Ulrika Larsson, Helse Nord
- Christel Eriksen, BUP Alta

Vararepresentanter Helse Nord:

1. Per Kristian Skorpen, NLSH Vesterålen
2. David Nystad, UNN Narvik
3. Klaus Becker, Helgelandssykehuset, Mosjøen
4. Benjamin Storm, NLSH Bodø

Den norske legeförenings tariffutvalg for næringsdrivende og normaltariiff fra 1.1.2016-31.12.2016

Observatør: Ikke oppnevnt.

Forhandlingsutvalg for tariffområdet Spekter-Helse fra 1.1.2016 – 31.12.2016.

Jon Helle og Christian Grimsgaard.

Vara: Turid J. Thune og Kjetil A.H. Karlsen

Forhandlingsutvalg Stat fra 01.01.2016 – 31.12.2016.

Jon Helle.

Vara: Anne-Karin Rime.

Forhandlingsutvalget Virke fra 01.01.-31.12.2016.

Jon Helle.

Albert Bolstad, Diakonhjemmets sykehus, Oslo.

Vara: Cristina Spada, Lillehammer og Per Jesper Blomquist, Haraldsplass Diakonale sykehus AS, Bergen.

Forhandlingsutvalg KS/Oslo kommune fra 01.01.-31.12.2016.

Of bruker representantene fra Oslo legeförening som kontaktpersoner.

Styremedlemmenes øvrige verv i råd og utvalg i Den norske legeförening / Akademikerne fra 01.01.2016-31.12.2016.

Jon Helle er medlem i forhandlingsutvalget Akademikerne Helse i Spekter-området.

Jon Helle er varamedlem til styret i Akademikerne (for Tor Levin Hofgaard).

Jon Helle er Dnlfs representant i Sektorstyret helse i Standard Norge for Dnlf.

Jon Helle har vært medlem fra Dnlf i referansegruppe for Forsøksprosjekt om statlig finansiering av omsorg.

Christian Grimsgaard er leder i prosjektgruppe for evaluering av Legeföreningens rettshjelpstilbud til medlemmene.

Christian Grimsgaard er medlem i utvalg for å utrede organisering og styring av spesialisthelsetjenesten (Kvinnslandutvalget).

Ulla Dorte Mathisen er styremedlem i Troms legeförening.

Ansatterepresentanter i RHF styrene.

Terje Bjørn Keyn er ansattes representant i styret for RHF Sør-Øst, Tom Guldhav i RHF Vest, Randulf Sjøberg i RHF Midt og ingen representant for Of i RHF Nord).

Regionsutvalg.

Regionsutvalg Vest har vært uten leder i 2016, Klaus Becker er medlem i regionsutvalg Nord og Tor Severinsen er leder av regionsutvalg i Helse Sør-Øst.

Konserntillitsvalgte.

Terje Bjørn Keyn, Helse Sør-Øst, Janne K. Bethuelsen, Vest, Randulf Sjøberg, Midt, Ulrika Larsson, Nord.

Annen representasjon.

Arne Laudal Refsum er medlem i Dnlfs valgkomité til 31.8.2017.

Arne Laudal Refsum er styremedlem SOP 1.1.2016 – 31.12.2019

Arne Laudal Refsum er medlem i prosjektgruppe for evaluering av Legeföreningens rettshjelpstilbud til medlemmene.

Arne Laudal Refsum er styremedlem i Christiania Torg.

Erna-Gunn Moen er medlem av Dnlfs desisorutvalg til 31.8.2017.

Fridtjof Riddervold er leder av rettshjelputvalget – til 31.12.2018.

Odd Grenager er medlem i DRG-utvalget NKKF.

Odd Grenager er varamedlem i Dnlfs valgkomité til 31.8.2017.

Odd Grenager er varamedlem i styret i Akershus legeförening til 31.8.2017.

Margit Steinholt er leder av Dnlfs utvalg for menneskerettigheter, klima og global helse – til 31.12.2017.

Stein Tore Nilsen er leder av Dnlfs fond for kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet – til 31.12.2016

Helge Haarstad er medlem i Fondsutvalget utdanningsfond I.

Helge Haarstad er medlem av Fondsutvalget Fond for kvalitet og pasientsikkerhet til 31.12.2016.

Helge Haarstad er på vegne av Dnlf varamedlem i styringsgruppen for "Norm for informasjonssikkerhet i helsesektoren.

Siri Tau Ursin er leder av utdanningsfond III – til 31.12.2016

Asbjørn Årøen er medlem av Legeforeningens forskningsutvalg 2014-2018.

Knut Erling Moksnes er medlem av utvalg for menneskerettigheter, klima og global helse – til 31.12.2017.

Maria Gaard er medlem av Dnlfs fondsutvalg for kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet 1.1.2013 – 31.12.2016.

Rolf S. Kirschner er medlem Dnlfs fondsutvalg for kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet 1.1.2013 – 31.12.2016.

Hans Henrik Strøm er medlem av Dnlfs PKO-råd (rådet nedlagt høsten 2016).

Ingrid Castberg og Roar Dyrkorn er medlemmer i Legeforeningens og LMIs råd for legemiddelinformasjon 1.1.2014-1.4.2017.

Petter Hurlen er medlem i Dnlfs IT-utvalg.

Turid J. Thune er representant i arbeidsgruppen for videreføring av etterutdanningsprosjektet.

J. Arve Kristiansen er medlem i Dnlfs nemndsbehandling for spesialistpraksis 2016-2018.

Odd Grenager er varamedlem til Dnlfs nemndsbehandling for spesialistpraksis 2016-2018.

Brynjulf Ystgaard er medlem i referansegruppen for nasjonalt system for innføring av nye metoder i spesialisthelsetjenesten.

Ellen Økland Blinkenberg og Siri Hagen Brelin er medlemmer i Rådet for legeetikk – til 31.12.2017.

Representasjonsoppgaver i 2016.

Nordöl –møtet 2016 ble arrangert i Uppsala 28.- 29. april.

Jon Helle, Christian Grimsgaard, Janne K. Bethuelsen og Edith Stenberg deltok fra Norge.

AEMH-møtet 2016 ble arrangert i Napoli, 26-28. mai 2016.

Arrangementet falt samtidig med Dnlfs landsstyremøtet og det var derfor ingen deltakere fra Norge på årets møte.

Jon Helle deltok på CPME-møtet i Tel Aviv 17.-20. november

Ofs leder har i funksjonen som visepresident og sentralstyremedlem deltatt i ulike sammenhenger, bl.a. aktivt i flere høringer for Stortingets Helse- og omsorgskomiteé.

Ofs leder har deltatt på følgende 2 høringer i Stortinget 2016:

20.10.16: Statsbudsjettet

08.11.16: Endring i psykisk helsevernloven og tvangsbruk

Christian Grimsgaard:

29.09.16: Høring i Helse- og omsorgskomiteen om Prioriteringsmeldingen

Øvrige aktiviteter:

Jon Helle har ledet arbeidsgruppen som har sett på styrking av den fagmedisinske aksen i Legeforeningen.

Jon Helle har ledet arbeidsgruppen som har sett på ordningen med Regionutvalg.

Jon Helle har ledet interimgruppen for etablering av nettverk for leger med interesse for pasientsikkerhet, forbedringsarbeid og ledelse.

Jon Helle har sittet i arbeidsgruppen for sentralstyrets satsingsområde 3, "Styrket medisinskfaglig ledelse i primærhelsetjenesten".

Jon Helle har sittet i juryen for Akademikerne-prisen.

Jon Helle og Christian Grimsgaard har vært forelesere / hatt innlegg på en rekke møter/konferanser/seminar /årsmøter.

Helsejournalstikk-konferansen: Edith Stenberg og Jon Helle satt i arrangementskomitéen

I forbindelse med streiken (før/under/etter) deltok Jon Helle på arrangementer i en rekke byer/sykehus, til dels med appeller/innlegg (bl.a. Hammerfest, Kirkenes, Bodø, Trondheim, Ålesund, Bergen, Stavanger, Oslo (Rådhuset, OUS), Østfold, Ahus, Sunnaas, Bærum).

1. Styrets fokusområder

Styret i Of følger, og arbeider i tråd med, det til enhver tid gjeldende «Prinsipp- og arbeidsprogram», som blir vedtatt av Ofs landsråd. De siste årene har imidlertid styret i Of valgt å fokusere på noen utvalgte hovedtemaer. Temaene er store og viktige for medlemmene, men de er også viktige for en god spesialisthelsetjeneste for pasientene.

Her gis en kort presentasjon av fokusområdene som var gjeldende for styret i 2016.

1.1. Fokusområder 2015 – 2017

Da Of fikk nytt styre fra 1. september 2015, ble fokusområdene revidert. Styrets fokusområder for perioden fra 2015-2017 er:

Oppfølging av sykehusplanlegging i Norge

Regjeringens forslag til Nasjonal helse- og sykehusplan ble lagt fram høsten 2015 og ble behandlet i Stortinget i 2016. Of var tidlig ute med initiativ til en slik plan fra overordnet politisk nivå, og vi ønsker å følge dette arbeidet tett videre. Of ønsker å bidra med innspill for å sikre gode lokalsykehus samt nødvendige akuttfunksjoner for befolkningen i by og land. Både bredde, nærhet og spisskompetanse må sikres. Sentraliseringen skal ikke være større enn den må være, og mulighetsrommet for desentralisering må utnyttes. Stordriftsfordeler er ofte overvurdert, stordriftsulemper tilsvarende undervurdert.

Arbeidsmiljø i sykehus

Et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for god pasientbehandling og høy pasientsikkerhet. I mange sykehus er arbeidspresset for stort og innflytelse over egen arbeidsdag for liten. Høy beleggspersent, korte liggetider for pasientene, dårlig fungerende IKT-systemer og for lite fokus på kvalitet og verdiskapning for pasientene skaper stress, frustrasjon og for dårlig trivsel.

Leger motiveres av å kunne gjøre en best mulig jobb for pasientene, og vi krever bedre tilrettelegging. Vi trenger bedre organisering, hensiktsmessige tjenesteplaner, god livsfasepolitikk og et nært samarbeid mellom ledelse og ansatte for å finne de beste løsninger for pasientene og for god drift. Det ligger et stort uforløst potensial i større innflytelse for ansatte.

Faglig utvikling

Den faglige leveransen til pasientene skal ha høy kvalitet og må utvikles kontinuerlig. Vi trenger raskere implementering av nye behandlingsmetoder og bruk av nytt utstyr og bedre medikamenter. Forbedringsarbeid må bli en andel av alle ansattes arbeid, og ledere må i større grad etterspørre og legge til rette for god og sikker kvalitet. Spesialistutdanningen må ha nødvendig kvalitet og kapasitet, og overleger må ha både tid og finansiering for etterutdanning.

Evaluering av foretaksmodellen og alternativer framover

Økonomi vektet alt for mye i styring og ledelse av spesialisthelsetjenesten på bekostning av det helsefaglige. Det er for mye styring og topptung ledelse. Pasientnære ledere har for liten myndighet, og de ansattes erfaringer og forslag til forbedringer er for lavt verdsatt. Krav til lojalitet og mangelfullt rom for nødvendig kritikk, skaper inntrykk av at modellen har utviklet seg i en mer topptung retning enn hensikten var. Det er for liten reell oppmerksomhet på hva som er best for pasientene. De ansattes innflytelse og medvirkning blir for ofte symbolsk. Finansieringsmodellen for

nye bygg setter effektiviseringskrav der innsparing synes å få høyere vekt enn hensynet til pasientbehandlingen.

Of ønsker å ta prosessen videre, fra kritikk til konstruktive innspill til forbedring av modellen eller alternativer. Til dette har vi alliert oss med flere foreningsledd i Legeforeningen og vil også bruke ekstern spisskompetanse.

Skolering av medlemmer som sitter i RHF- og HF-styrer og andre sentrale organer

En del av våre medlemmer sitter i ansvarsfulle posisjoner i styrer og har behov for kunnskap og verktøy når de skal bidra i utviklingen av spesialisthelsetjenesten. Of ønsker å bidra til opplæring som utfyller den man får andre steder.

2. Ofs prosjekter 2016

Of har i 2016 satt i gang flere prosjekter. Disse prosjektene faller i stor grad innenfor de ovennevnte fokusområdene.

2.1. Ofs miniseminarer for ledere

Of startet opp sitt nye tilbud til legeledere høsten 2015. Tilbudet ble deretter besluttet videreført i 2016. På bakgrunn av tilbakemeldinger fra deltakerne på seminarerne i 2015 og 2016, anser styret dette for å være en viktig satsing i arbeidet for ledere.

Miniseminarene skal være en felles faglig plattform og møteplass for ledere, hvor deltagerne også gis tid til «nettverking» og diskusjon med lederkolleger. Tilbudet retter seg primært til ledere i sykehus som har personal-, drift- og økonomiansvar. Seminarerne er gratis for medlemmer i målgruppen.

Sesjonene starter kl. 13.00 med lunsj og «mingling». Deretter er det foredrag fra kl. 14.00 – 18.00. Det legges opp til gode pauser underveis i foredragene slik at deltagerne får tid til spørsmål og erfaringsutveksling.

I utgangspunktet var planen at seminarerne skulle avholdes ulike steder i landet. Da sesjon 2 ble avholdt i Trondheim, ble det imidlertid raskt klart at for mange deltakere var det utfordringer knyttet til flyavganger og reisetid som gjorde seminaret mindre attraktivt når dette ble avholdt utenfor Oslo. Styrets vurdering er at lokasjoner nært Gardermoen eller Oslo sentrum vil tiltrekke flest deltagere, og har derfor besluttet at fremtidige seminarer avholdes i tråd med dette.

I 2016 ble det avholdt tre sesjoner. Les mer om disse nedenfor under punkt 6 Arrangementer.

2.2. Prosjekt evaluering foretaksmodellen

Prosjektet ble startet av Of våren 2015, men ble i samråd med Legeforeningen inkorporert i Sentralstyrets satsingsområde «Bedre styring, organisering og ledelse i spesialisthelsetjenesten». Ofs leder Jon Helle og nestleder Christian Grimsgaard har i 2016 deltatt i arbeidsgruppe nedsatt av Sentralstyret for å arbeide videre med dette prosjektet. Of bidrar i tillegg med finansieringen av prosjektet.

Et av bidragene i arbeidet var Legeforeningens rapport *Mellom politikk og administrasjon – Organisering av spesialisthelsetjenesten i Norge*.

Det regjeringsoppnevnte Kvinnslandutvalget, der Christian Grimsgaard satt, avga 1. desember *NOU 2016:25 Organisering og styring av spesialisthelsetjenesten*. Denne ble kommentert i ulike medier.

2.3. Prosjekt bistand og opplæring til ansattrepresentanter og konserntillitsvalgte

Of sendte 15. desember 2015 brev til Legeforeningen med anmodning om at Legeforeningen i større grad bidrar til å støtte de av foreningens medlemmer som har formelle posisjoner overfor helseforetak og regionale helseforetak. Of så blant annet behov for kurs i styrearbeid, tettere kontakt mellom tillitsvalgtparapparatet i helseforetakene og styrerepresentantene/konserntillitsvalgte både lokalt og regionalt, samt et bedre tilbud om juridisk veiledning til styrerepresentanter og konserntillitsvalgte.

Den 17. mars 2016 avholdt Legeforeningen «Kurs for deg som er ansattrepresentant i RHF/helseforetaksstyrene». Formålet var å gi en grundig innføring i lovverket som regulerer styrene i helseforetakene, styrerepresentantenes rettigheter og ansvar og helseforetakenes økonomi/økonomiske styringsverktøy. Deltakerne fikk videre kunnskap om rollen som styrerepresentant og mulighet til å knytte kontakter og utveksle erfaringer med øvrige deltakere.

Det er vedtatt at kurset videreføres i 2017.

3. Høringsarbeid

Styret i Of bruker mye tid på å skrive høringsuttalelser på vegne av foreningen. Styrets leder fordeler høringer til ett eller flere styremedlemmer, eventuelt i samarbeid med Ofs juridiske rådgivere. Den som er ansvarlig for høringen utarbeider utkast til svar som deretter drøftes i styremøte og eventuelt per e-post ved behov. Of har i 2016 avgitt 37 høringsuttalelser. Of opplever å få mange gode tilbakemeldinger på de høringsuttalelser foreningen avgir. Uttalelsene får tidvis også positiv oppmerksomhet i media, og bidrar til å skape debatt om viktige tema.

Alle Ofs høringsuttalelser ligger publisert på Ofs nettsider. Blant særlig viktige høringer i 2016 kan nevnes:

Høring - NOU 2015:11 – Med åpne kort – forebygging og oppfølging av alvorlige hendelser i helse – og omsorgstjenesten

Arianson-utvalget drøftet hvordan samfunnet bedre kan følge opp alvorlige hendelser og forebygge nye hendelser i helse- og omsorgstjenestene, samt hvordan pasienter, brukere og pårørende bedre kan ivaretas når noe galt har skjedd.

Of avga sine innspill til utredningen 18. januar 2016. Of støttet regjeringens forslag om å etablere en permanent uavhengig undersøkelseskomisjon for uønskede hendelser.

Of fremhevet videre at pasientsikkerhetsarbeid i hovedsak må utvikles lokalt nær pasienten, og understreket viktigheten av at feil og avvik meldes åpent og at tiltak, vurderinger og læringselementer meldes tilbake til den som melder og melderers fagmiljø. Arianson-utvalget hadde forslått at gjennomgang av alvorlige hendelser skal inngå som et krav i internkontrollforskriften. Of støttet dette.

Arianson-utvalget hadde videre foreslått at det skal lovfestes at virksomheter skal tilby møter mellom helsepersonell og pasienter/pårørende/brukere etter alvorlige hendelser. Of mente dette kan bidra til å bygge tillit etter en alvorlig hendelse og støttet derfor forslaget.

Of støttet også at pasienter og pårørende kan melde til Kunnskapscenteret. Meldeordningen skal fortsatt være sanksjonsfri. Of støttet også utvalgets tilråding om at pasienter, brukere og pårørende skal kunne melde alvorlige hendelser til tilsynsmyndigheten.

Of mente at en regionalisert organisering av tilsynsordningen ville gi større og mer robuste fagmiljøer.

Of var i sitt høringssvar imidlertid kritiske til at utvalget ønsket å senke terskelen for sanksjoner mot helsepersonell grunnet faglig svikt. Of viste til at Norge i dag har en nokså streng praksis overfor helsepersonell der administrative reaksjoner som autorisasjonstap brukes oftere enn i land det er naturlig å sammenligne seg med. Utvalget begrunnet ikke hvorfor man ønsket å senke terskelen for administrative reaksjoner. Of uttalte at dette kan påvirke pasientsikkerheten negativt da en trygg meldekultur uten frykt for sanksjoner er viktig for at helsetjenesten kan lære av feil.

Videre støttet Of mindretallets innstilling om å opprette en uavhengig undersøkelsesenhet for helsetjenesten. Of forutsatte da at denne erstatter, og ikke kommer i tillegg til, Helsetilsynets utrykningsenhet. Of mener at en slik undersøkelseskomisjon skal være sanksjonsfri og skal bidra til en objektiv kartlegging av et utvalg alvorlige hendelser med tanke på læring og forbedring av pasientsikkerheten.

Høring – invitasjon til å gi skriftlig innspill til Kvinnsland-utvalgets arbeid

Kvinnsland-utvalget ble oppnevnt av regjeringen i statsråd 2. oktober 2015. Utvalget skulle utrede alternative modeller for hvordan det statlige eierskapet til spesialisthelsetjenesten kan organiseres. Utvalget skulle også vurdere inndelingen i helseregioner og hvor mange helseforetak det bør være, samt eierskap til og forvaltning av bygg.

Kvinnsland-utvalget ba tidlig i sitt arbeid om innspill for å få belyst de ulike spørsmålene som utvalgets mandat reiser, og inviterte derfor interessenter til å komme med skriftlige innspill. Utvalget ønsket særlig innspill på styrker og svakheter ved dagens organisering av spesialisthelsetjenesten, samt hvilken alternativ modell som er å foretrekke.

Of avga sitt høringssvar til Legeforeningen 16. februar 2016. Of mente at dagens styringssystem med fire regionale RHF-er med underliggende HF bør endres. Of understreket at eventuelle justeringer stadig bør baseres på stor grad av regionalt styre og koordinering, i tråd med føringerne lagt i Nasjonal helse- og sykehusplan. Etter Ofs syn har dagens styresett fungert dårligst i Helse Sør-Øst.

Of redegjorde deretter for enkelte observerte svakheter som kan knyttes opp mot dagens organisering, herunder sviktende styring og rapportering av styringsinformasjon, manglende tilstedeværende ledelse, at bedriftsorganiseringen i mange sykehus har fått en for stor plass helt ned i pasientbehandlingen, at sammensetning av helseforetaksstyrene bidrar til at styrene ofte ikke er i stand til å kvalitetssikre og ettergå informasjonen vedtakene bygger på, samt uhensiktsmessig inndeling av regionale helseforetak og underliggende helseforetak.

Til Kvinnsland-utvalgets anmodning om innspill til valg av modell, redegjorde Of i sitt hørings svar for svakhetene ved dagens organisering av spesialisthelsetjenesten, og at Of derfor hadde igangsatt et arbeid med siktemål å fremstille alternative organisasjonsformer, herunder forvaltningsorganisering. Det vises til årsmeldingen punkt 2.2.

Of fant på daværende tidspunkt ikke grunnlag for å konkludere med hensyn til valg av modell, men uttalte at ny organisering må ivareta følgende hensyn; sikre god pasientbehandling, ledelse og effektiv ressursutnyttelse i tjenesten, sikre godt arbeidsmiljø i sykehusene, og sikre god samhandling med kommuner, fastleger og øvrig lokalsamfunn.

Kvinnsland-utvalget avga sin rapport 1. desember 2016, med en høringsfrist i januar 2017.

Rapporten ble diskutert på et ekstraordinært landsrådsmøte 8. desember 2016 etter at leder Jon Helle og nestleder Christian Grimsgaard hadde presentert rapporten.

Høring – Etterutdanning av overleger og spesialister – Rapport

Legeforeningen hadde sendt på høring rapport om etterutdanning av overleger og spesialister, etter at det i 2014 ble nedsatt en arbeidsgruppe for å videreføre arbeidet med utforming av struktur, innhold og organisering av legers etterutdanning. Mandatet til gruppen var å se på hvilke deler av etterutdanningen som kan utformes gjennom felles struktur og hvilke elementer som må bygges i den enkelte spesialitet. Gruppen skulle også komme med anbefalinger om hvordan registrering/rapportering kan finne sted, og hvordan og av hvem registrerte data skal evalueres og gjøres tilgjengelige.

Of avga sin høringsuttalelse 14. mars 2016. Of støttet forslaget til etterutdanning av overleger og spesialister. Etter Ofs syn hadde forslaget gode konkrete løsninger på hvordan etterutdanningen skal organiseres og en enkel metode for evaluering av etterutdanningen. Of mente videre at forslaget er gjennomførbart uten at det vil medføre økt byråkratisering og administrasjonskostnader.

Of støttet forslaget om at arbeidsgiver pålegges et ansvar for at spesialister og overleger får mulighet for å gjennomføre etterutdanning og at det får konsekvenser for avdelingens status som etterutdanningsinstitusjon dersom arbeidsgiver ikke oppfyller sin del av avtalen.

Høring - NOU 2016:1 Arbeidstidutvalget

Arbeidstidutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 15. august 2014, og avga sin utredning til Arbeids- og sosialdepartementet 6. januar 2016. Utvalget gikk gjennom dagens arbeidstidsregulering, blant annet forholdet mellom lov og tariffavtaler, internasjonale forpliktelser og reguleringen av arbeidstid i Sverige og Danmark. Utvalget så også nærmere på omfanget av brudd på arbeidstidsbestemmelsene. Utvalget pekte på at det kan være behov for enkelte endringer i dagens arbeidstidsregulering og la blant annet fram forslag til endringer i reglene om særlig uavhengig stilling og kveldsarbeid. Det ble også foreslått enkelte særregler for skift- og turnusordninger.

Of avga sitt hørings svar 2. mai 2016 og stilte seg svært kritisk til utredningen. Of var kritisk til at regjeringen hadde nedsatt et utvalg hvor kun en av partene i arbeidslivet er representert. Videre var Of kritisk til datagrunnlaget som dannet basis for utvalgets vurderinger. Det fremkom av rapporten at en hoveddel av underlaget var fremskaffet av Spekter og Helse Vest. Of uttrykte skepsis til et datagrunnlag fremskaffet av en arbeidsgiverrepresentant som har hatt en så aktiv rolle både i å iverksette utvalgsarbeidet og som satt representert i utvalget.

Of støttet mindretallets anmerkninger i endringsforslagene som ble lagt frem. Of påpekte videre at Spekter etter Ofs syn i liten grad var egnet til alene å innrette arbeidstidsordningene i helse- og omsorgssektoren. Of pekte på at utviklingen i sektoren taler i retning av en skjerpelse av dagens bestemmelser for å ivareta arbeidstakervernet og sikre fremtidig rekruttering snarere enn svekking på en rekke områder som utvalget foreslår.

Høring - oppfølging av forslag i Primærhelsetjenestemeldingen og Oppgavemeldingen mv.

I forbindelse med oppfølging Primærhelsetjenestemeldingen og Oppgavemeldingen sendte Helse- og omsorgsdepartementet diverse forslag til lovendringer på høring. Blant annet var det foreslått lovendringer som er nødvendige i forbindelse med forsøk med overføring av driftsansvar for distriktpspsykiatriske sentre (DPS) til kommuner. Regjeringen ønsket å etablere en forsøksordning som innebærer at kommuner kan få ansvar for å drifte DPS på vegne av et regionalt helseforetak som fortsatt skal beholde det lovpålagte sørge-for-ansvaret.

Of avga sitt høringssvar 1. september 2016 og valgte kun å kommentere forslagene knyttet til forsøksordning med kommunal drift av DPS. Of var svært kritisk til dette forslaget og mente at kommunal drift av DPS vil være et stort tilbakeskritt. Of uttrykte at foreningen ønsker å styrke, ikke svekke, DPSene. Of anså det som viktig å beholde DPS som spesialisthelsetjeneste. En god spesialisthelsetjeneste forutsetter spesialisert kompetanse der forskning, universitetstilknytning, utdanning av spesialister, og tett samarbeid med øvrig spesialisthelsetjeneste inngår. Etter Ofs syn har verken store eller små kommuner tilstrekkelig kompetanse til å drive spesialisthelsetjeneste på dette nivået.

Videre mente Of at de foreslåtte modellene for overføring av de DPS-ansattes arbeidsforhold fra DPS til kommune vil gjøre psykiatrien langt mindre attraktiv som spesialitet for leger og at man kan forvente svikt i rekrutteringen av nødvendig kompetent helsepersonell.

Of konkluderte med at den foreslåtte overføringen av driftsansvar vil svekke fagmiljøene. Forsøket vil være kostbart, gi dårligere ressursutnyttelse og sviktende rekruttering. Det vil føre til usikkerhet og mer byråkrati, og vil ikke bedre pasientenes helhetlige oppfølging i spesialisthelsetjenesten. Of frykter svekket kvalitet og dårligere tilbud til pasientene dersom DPSene overføres til kommunene.

Høring – Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger

Helse- og omsorgsdepartementet hadde sendt på høring forslag til ny forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften). Forskriften skal regulere ny ordning for legenes spesialistutdanning. Forskriften har regler blant annet om aktørenes roller og ansvar i spesialistutdanningen, om stillinger for leger under spesialisering, om krav til utdanningsvirksomheter, og om spesialistgodkjenning.

Of hadde vesentlige innvendinger til forslaget. Etter Ofs syn bar departementets fremlegg preg av manglende kunnskap om situasjonen i sykehusene, og de utfordringer utdanningskandidater opplever. Of anså det som overveiende sannsynlig at forslagene vil føre til at utdanningen vil nedprioriteres i mange enheter. Særlig forslaget om at det er ledelsen som skal godkjenne utdanningen fremsto etter Ofs syn som særlig uegnet, da dette vil føre til at både enhetens leder og veileder gjennom godkjenningen også vil evaluere egen innsats og prestasjon. Of anser det som uheldig at enheten og veileder på denne måte evaluerer seg selv.

Det ble videre foreslått at utdanningsutvalgenes innretning kan utformes av virksomheten. Of kommenterte i sitt høringsvar at ordningen anses som lite hensiktsmessig. Etter Of's syn bør forskriften inneholde bestemmelser som sikrer utdanningskandidatene representasjon i det overordnede utdanningsutvalget, og videre at utdanningsutvalget må være sammensatt med en tydelig fag-representasjon.

Of oppfattet videre at forskriften var uklar på rollen til Spesialitetskomiteene. Of mente at Spesialitetskomiteenes rolle er for lite konkret og forpliktende i den foreslåtte forskriften, og at dette ikke er i tråd med departementets intensjon om at komiteene skal ha en formell og reell rolle. Of mener komiteenes rolle må konkretiseres og tydeliggjøres i forskriften.

Of oppfattet det som særlig uhensiktsmessig at godkjenningen skal gjøres på overordnet nivå. Terskelen for å trekke tilbake godkjenningen vil i en slik ordning bli høy. Of anser at reelle sanksjonsmuligheter vil være avgjørende for å sikre etterlevelse av forskriften.

Of konkluderte på ovennevnte bakgrunn at det bør gjennomføres omfattende endringer i forskriften. Of mente at godkjenning bør skje etter dagens ordning med godkjenning av hver enkelt enhet, at sammensetning av utdanningsutvalg bør detaljeres, og det bør være utdanningsutvalg på lavere nivå, et det bør gjennomføres årlig evaluering, at det bør gjennomføres årvisse besøk av enheten, i tillegg til læringsmål bør det settes opp prosedyrekav, at det bør forskriftsfestes obligatoriske kurs hvor utdanningskandidater kan samles, samt at Spesialitetskomiteenes rolle i den løpende evalueringen må tydeliggjøres. Oppsummert mente Of at det fremlagte forslaget ikke i tilstrekkelig grad sikrer utdanningens kvalitet.

Høring - Læringsmål i ny spesialistutdanning: Felles kompetansemoduler, del 1-3

Helsedirektoratet hadde sendt på høring utkast til læringsmål (hovedmål og delmål) med angitt plassering i spesialiseringssløpet (del 1-3) og forslag til læringsaktiviteter og vurderingsformer innenfor alle temaene som omfattes av felles kompetansemoduler.

Of avga høringsvar 19. september 2016. Of var positiv til at det er planlagt felles kompetansemoduler for alle utdanningskandidatene. Of påpekte at temaene er relevante og viktige, men at det kan synes som om ambisjonsnivået ligger altfor høyt. Of uttrykte bekymring for at dette blir vanskelig å få til innenfor helseforetakenes nåværende rammer, og at det meste av dette arbeidet må utføres i LIS-legens og veileders fritid. Of mente at det ikke er praktisk gjennomførbart å oppnå alle de foreslåtte læringsmålene i de felles kompetansemodulene. Hvis det skal være gjennomførbart, må det kuttes ned på den praktiske delen av utdanningen, og det er ikke ønskelig.

Høring - Læringsmål i ny spesialistutdanning for leger: De kliniske fagene, del 1

Helsedirektoratet hadde i denne høringen bedt om innspill til utkast til læringsmål for de kliniske fagene i del 1 av ny spesialistutdanning for legene - indremedisin, kirurgi, psykiatri og allmenntidmedisin.

Of avga sitt høringsvar 19.9.2016. Dagens turnustjeneste skal erstattes av det som omtales som «LIS 1», og Helsedirektoratet hadde foreslått at godkjenning som LIS 1 er avhengig av oppnådde læringsmål. Dette er i henhold til høringsnotatet tenkt å gi en kvalitetsforbedring av utdannelsen samt sikre at LIS 1 oppnår et minimum av kunnskaper og ferdigheter før de starter et spesialiseringssløp. Of var i sitt høringsvar kritiske til om det oppnås, slik læringsmål og læringsaktiviteter var utformet.

Of støttet intensjonen om å styrke veiledningen i spesialistutdanningen og var positive til arbeidet med å utforme læringsmål og læringsaktiviteter for å sikre kvaliteten på spesialistutdanningen.

4. Lønns- og arbeidsvilkår, herunder lønnsoppgjør og forhandlinger

Av de forhandlinger som Of og Legeforeningen i 2016 har vært involvert i, har forhandlingene med Spekter og konflikten om legers arbeidstid vært den klart dominerende saken, både internt og eksternt. Partene ble ikke enige under forhandlingene på forsommeren 2016, og kom heller ikke til enighet under meklingen i begynnelsen av september. Den 8. september gikk Akademikerne derfor til streik. Etter fem uker grep regjeringen inn og bestemte at konflikten skulle avgjøres med tvungen voldgift i Rikslønnsnemnda.

4.1. Spekter

2016 var et år med hovedoppgjør, det vil si at alle deler av overenskomsten mellom Akademikerne-Helse og Spekter Helse skulle forhandles.

I sine krav til hovedoppgjøret understreket Of tydelig at unntakene fra arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser forutsetter rullerende tjenesteplaner. Disse unntakene har vært en avgjørende forutsetning for at Legeforeningen har valgt å akseptere så vide unntak fra arbeidstidsbestemmelsene i en sentral avtale.

Of presiserte videre at hovedmålet med forhandlingene er å sikre større jevnbyrdighet i partsforholdet, og større lokal innflytelse over arbeidstiden og arbeidstidsplanleggingen. Of mente at dette kunne gjøres ved å fremme krav om at unntakene fra arbeidstidsbestemmelsene skal avtales lokalt, som i 2014, eller alternativt ved at overenskomsten med Spekter inneholder formuleringer som sikrer kollektivt vern og rullerende tjenesteplaner.

Of fremmet i tillegg krav blant annet til følgende punkter i overenskomsten med Spekter:

Faglig utvikling

Of ønsket en formulering i A2 som kan bidra til å sikre at det avsettes tid til faglige møter/faglig oppdatering i arbeidstiden. Of fremmet derfor krav om fordypningstid også for overleger. Det følger av hovedavtalen § 44 at kostnadene til etter- og videreutdanning i samsvar med virksomhetens behov er arbeidsgivers ansvar. Of har fått tilbakemelding om at enkelte sykehus/avdelinger ikke kompenserer legene for utgifter utover det utdanningsfond III dekker. Of ønsket derfor en spesifisering av hovedavtalens § 44 inn i A2.

I tillegg ønsket Of en endring i A2 § 4.2.2 om permisjon til kurs, kongresser og møter. Of ønsket en endring i bestemmelsen slik at ordet «inntil» fjernes, slik at overleger og legespesialister er sikret minimum 10 dager.

Reiseutgifter

Mange leger har utstrakt reisevirksomhet ved deltakelse på regionale eller nasjonale møter på vegne av arbeidsgiver. Særlig for leger som arbeider i sykehus plassert i distriktene resulterer dette i at mye av fritiden brukes til reisetid, uten at dette kompenseres. Of har derfor ønsket en bestemmelse i A2 som sikrer at legene får honorert reisetid når de reiser i arbeidsgivers tjeneste.

Seniorpolitikk

Of har tidligere fremmet krav knyttet til seniorpolitikk, uten å nå frem. Of ønsket likevel i forbindelse med forhandlingene i 2016 å opprettholde et visst press overfor Spekter når det gjelder seniorpolitikk. Of fremmet derfor krav om at A2 skal inneholde formuleringer som understreker at helseforetakene vil nyttiggjøre seg den kompetanse og erfaringer som eldre leger har, slik at de stimuleres til å stå i arbeid så lenge som mulig.

Forhandlingene mellom Spekter og Akademikerne om ny overenskomst i sykehusene endte med brudd 9. juni 2016. Uenigheten dreide seg først og fremst om legers arbeidstid og retten til vaktfritak for gravide leger i siste trimester av svangerskapet. Spekters posisjon var at de ikke ville oppgi sin styringsrett over måten legers arbeidstid skal settes opp og organiseres.

Partene kom heller ikke til enighet under meklingen den 6. og 7. september. Dette innebar at det fra arbeidsdagens start 8. september 2016 var streik blant Akademikernes medlemmer i helseforetakene.

Ofs oppfatning er at Akademikerne og Legeforeningen gjennomførte en meget vellykket, ansvarlig og begrenset streik i helseforetakene i 35 dager. Det var en streik for kollektivt vern og kamp for den norske modellen, og streiken fikk bred oppslutning blant andre fagforeninger.

Streiken i helseforetakene ble stoppet med tvungen lønnsnemnd av Regjeringen tirsdag 11. oktober 2016. Arbeidsministeren begrunnelse var Helsetilsynets vurdering av at streiken på dette tidspunktet medførte fare for liv og helse. Akademikerne ble oppfordret til å stoppe streiken, noe som ble respektert.

Etter at streiken ble avsluttet forberedte Legeforeningen Akademikernes innlegg i Rikslønnsnemnda. Legeforeningen var i dette arbeidet særlig opptatt av at nemnda ikke har kompetanse til å kunne videreføre overenskomstens bestemmelser med grunnlag i svært vide unntak fra arbeidsmiljølovens arbeidstidskapittel. Dessuten var det viktig å argumentere for et tidligere virkningstidspunkt for lønnsoppgjøret enn streikens siste dag, som er det tidspunktet nemnda vanligvis setter. Denne konflikten dreide seg ikke om lønn, det var oppnådd enighet om lønnsoppgjøret i alle de lokale B delene og det at meklingen fant sted tre måneder etter at forhandlingene ble brutt, bør ikke få den følgen at lønnsoppgjøret får et annet virkningstidspunkt enn det ordinære.

Rikslønnsnemnda skal behandle tariffoppgjøret mellom Spekter og Akademikerne 13. februar 2017.

Som en følge av at det ikke ble enighet i de sentrale forhandlingene eller under meklingen, ble det ikke gjennomført lokale B-delsforhandlinger for legene.

Konflikten med Spekter og forberedelsene til Rikslønnsnemnda ble diskutert på et ekstraordinært landsrådsmøte 8. desember 2016.

4.2. Virke

Forhandling om landsoverenskomsten i Virke var preget av pensjon. Det har tidligere vært avtalt at medlemmene har en ytelsespensjon som tilsvarer det offentlige ordninger. Grunnet økonomiske utfordringer i flere virksomheter i Virke, har det vært et behov for endring av pensjonsbestemmelsene. Partene kom ikke til enighet i forhandlingene og saken endte hos Riksmekleren, hvor det ble funnet en løsning.

De sentralt avtalte tilleggene ble innrettet tilsvarende offentlig sektor, det vil si omtrent 2,4 % på årsbasis.

Ofs medlemmer får bare i begrenset grad sine vilkår regulert av denne overenskomsten. Of-medlemmers vilkår reguleres i langt større grad av sentral særavtale og de lokale særavtalene mellom Legeforeningen og Virke.

Særavtalen mellom Virke og Legeforeningen for leger i definerte virksomheter varte i utgangspunktet frem til 31. desember 2016. Avtalen ble ikke reforhandlet innen opprinnelig utløp, da partene var enige om at dette skulle skje i løpet av første kvartal 2017. Særavtalen forhandles av Legeforeningen uten de øvrige foreningene, med en forhandlingsdelegasjon som springer ut av Legeforeningens forhandlingsutvalg for Virke, deriblant representanter for Overlegeforeningen. I forkant av forhandlingene spilte Of inn et ønske om et særlig fokus på overlegenes rettigheter og muligheter til fagutvikling, etterutdanning, kvalitetssikring og øvrige aspekter av kompetanseheving.

4.3. Stat

Akademikerne og staten ble 30. april 2016 enige om en ny hovedtariffavtale i staten for perioden 2016 – 2018. Det var også enighet om at Akademikerne og staten innen 1. februar 2017 skal bli enige om detaljene i et nytt lønns- og forhandlingssystem, men det er allerede nå enighet om de bærende prinsippene. Den nye avtalen innebærer at lønnsdannelsen i staten flyttes fra det nasjonale, sentrale nivået til det lokale virksomhetsnivået. Dette innebærer at lokale arbeidsgivere og tillitsvalgte kan skreddersy lønns- og personalpolitikken til virksomhetenes behov.

Denne utviklingen har vært ønsket av Of, og ble spilt inn av foreningen i forkant av forhandlingene.

Det økonomiske resultatet av årets lønnsoppgjør at Akademikerne innebar fikk et generelt tillegg på 0,5 prosent og en lokal pott på 2,3 prosent.

5. Bladet "Overlegen"

Of har gitt ut fire utgaver av bladet i 2016. De fire utgavene har hatt hvert sitt store hovedtema. Dette har vært en bevisst redaksjonell satsing siden 2012. Redaksjonen har, som i fjor, bestått av redaktør Arild Egge, samt Arne Laudal Refsum, Jon Helle og Edith Stenberg. Tema og innhold i Overlegen diskuteres og gjennomgås i hvert styremøte og styret bidrar med forslag til bidragsyttere, samt skriver egne innspill til bladet. Redaksjonskomitéen nedlegger en stor jobb med å fullføre hver enkelt utgave, og med å finne gode artikkelforfattere relatert til aktuelle temaer. Utgavene i 2016 har økt vesentlig i sidetall fra tidligere år.

Bladet distribueres til Ofs medlemmer, helseminister, Stortingets helse- og omsorgskomite, styrene i de øvrige yrkesforeningene, helseforetak, avisredaksjoner, etc. Det er også egne abonnenter på bladet.

Of får svært gode tilbakemeldinger på bladet og valg av temaer, og at det leses av ledere på ulike nivåer i helsetjenesten. Bladet publiseres også på foreningens nettside.

Det ble høsten 2016 gjennomført en leserundersøkelse om bladet.

Resultatene vil bli publisert i Overlegen 2-2017. Styret / redaksjon vil gjennomgå og evaluere resultatet og innspillene i undersøkelsen.

I 2016 hadde bladet følgende hovedtema:

- Nr. 1 Arbeidsforhold i sykehus
- Nr. 2 Samhandlingsreformen – hva skjer?
- Nr. 3 Streik i sykehus. Ledelse i spesialisthelsetjenesten – enhetlig ledelse
- Nr. 4 Ny teknologi i sykehus. Kvinnsland-utvalgets innstilling

6. Arrangementer

6.1. Tariffkurs

Den norske legeforenings tariffkurs for Ofs tillitsvalgte ble avholdt på Danskebåten fra 2. – 4. februar 2016. På tariffkurset ble ulike problemstillinger knyttet til hovedoppgjøret i Spekter-området 2016 gjennomgått. Årets eksterne innleder var administrerende direktør ved St. Olavs Hospital, Nils Kvernmo, som holdt foredrag om oppgaver og ressurser sett fra en sykehusdirektørs ståsted. I tillegg foredro Kitty Mohan fra British Medical Association om britiske yngre legers kamp mot myndighetenes nye ansettelseskontrakter, og den britiske legestreiken. Det var også innlegg fra Legeforeningens president Marit Hermansen og advokat/spesialrådgiver Kristin Krogvold i Dnlf, gruppearbeid om Overenskomstene del A2 og B, samt strategidebatt om vårens forhandlinger.

6.2. Vårkurs

Vårkurset ble avholdt 12. – 15. april 2016 på Svalbard. Vårkurset arrangeres av kurskomiteen som i 2016 besto av Jannicke Mellin-Olsen, Odd Grenager, Janne Kristine Bethuelsen, og Albert Bolstad (styrets representant).

Vårkurset besto av seks sesjoner med følgende temaer:

1. *Svalbard for nybegynnere*: Innleggene gjorde deltagerne kjent med styresett, historie og helsetjeneste på Svalbard, samt arktisk forskning.
2. *Når tragedien rammer – beredskap og krisehåndtering*: Det ble holdt foredrag om snøskredet i Longyearbyen, beredskap og helsesektoren etter 22. juli og kommunikasjon i kriser.
3. *Ytringsfrihet og lojalitet (eller lydighet) for offentlige ansatte*: Even Reinertsen holdt foredrag om sine erfaringer fra Sykehuset Innlandet og høyesterettsadvokat Vidar Strømme holdt foredrag om ansattes ytringsfrihet.
4. *Overleger og pressen*: Foredrag om pressen sett fra tillitsvalgtes ståsted, hvordan journalister arbeider med helsesaker, samt juridiske betraktninger om helsesaker og pressen.
5. *Beslutningsprosesser*: Foredrag av professor Leif Edward Ottesen Kennair om hvorvidt det er mulig å ta "rasjonelle" beslutninger.
6. *Noe å tenke på*: Foredrag om nye perspektiver på helsekøer, samt en aperitiff på Vårkurset 2017 om arbeidsmiljø for leger.

6.3. Landsrådsmøter

Of avholdt i 2016 4 landsrådsmøter. Ordinært landsrådsmøte ble avholdt 13.4.2016, i forbindelse med Vårkurset på Svalbard. Det ble også avholdt to landsrådsmøter i tilknytning til Legeforeningens landsstyremøte den 23. og 24.5.2016 på Soria Moria. I tillegg ble det avholdt landsrådsmøte 8.12.2016 på Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen, for evaluering av streiken mellom Akademikerne og Spekter og veien videre.

6.4. Miniseminar

Det vises til punkt 2.1 ovenfor. I 2016 ble det avholdt 3 sesjoner.

Miniseminar sesjon 2 ble avholdt i Trondheim 3.3.2016 på Radisson Blu Royal Garden Hotel. Temaet var "*Hva er helseøkonomi, og betyr det noe for oss som ledere i norsk helsetjeneste?*", og ble holdt av professor Ivar Sønnebø Kristiansen.

Miniseminar sesjon 3 ble avholdt i Oslo 12.5.2016 på Thon Hotel Opera. Foredragsholder var danske professor i psykologi Robert Zachariae, og temaet var "*Stresshåndtering – en ledelsesoppgave*".

Miniseminar sesjon 4 ble avholdt i Oslo 16.11.2016 på Thon Hotel Opera. Professor i helseøkonomi Alistair McGuire fra The London School of Economics and Political Science foredro om helseøkonomi i et internasjonalt perspektiv.

6.5. Konferanse i helsejournalistikk

Of var medarrangør av en konferanse om helsejournalistikk 5. - 6. september 2016 i Oslo. Formålet med konferansen var at helsepersonell og mediefolk kan samles og delta aktivt i hverandres mediedebatter. Tittelen på konferansen var «Journalister er fra Jupiter og medisinerer fra Mars».

På konferansen ble følgende blant annet følgende temaer tatt opp: Helsejournalistikkens kår etter Kunda- og Schjenken-dommen, Pressens faglige utvalg – vellykket selvdømmeordning eller bukken og havresekken?, Hvem styrer egentlig helsepolitikken?, Helsejournalistikk mellom kvakksalveri og konservativ skolemedisin, Er lojalitetskravene i helsevesenet farlig for pasientsikkerheten?

Leder Jon Helle og sekretariatsleder Edith Stenberg deltok i programkomiteen for konferansen.

7. Ofs arbeid for ledere

7.1. Ofs lederstipend

For 2016 var det avsatt kr. 400 000 av Ofs egenkapital til lederstipend. Lederstipend er et tilbud til medlemmer av Of. Stipendet skal dekke utgifter til lederutdanning/lederkurs etter retningslinjer fastsatt av Ofs styre. Leger som innehar lederstillinger og andre som har interesse for ledelse og/eller innehar tillitsvalgtverv kan søke.

Stipendet har tidligere vært oppad begrenset til kr. 30 000, men ble i 2016 vedtatt endret til kr. 40 000 med virkning fra 1.1.2016. Of har i 2016 mottatt søknad om og gitt tilsagn om 4 lederstipender. Dette er en klar nedgang fra tidligere år.

7.2. Ofs lederutvalg

Ofs lederutvalg har formelt ikke vært i drift i 2016. Det har i stedet vært nedsatt en interim arbeidsgruppe bestående av Siri Tau Ursin, Vivvi Bjørnø og Turid Thune (styrets representant), som har vurdert hvordan Ofs tilbud til ledere bør se ut i fremtiden. Arbeidsgruppen har utarbeidet et prøveprosjekt: Ofs miniseminar for ledere. Se punkt 6.4 for seminarer avholdt i 2016.

7.3. «Lederforum» i Overlegen

Den faste spalten «Lederforum» tar opp tema som er særlig relevante for de av Ofs medlemmer som er ledere eller ønsker stilling som ledere. I 2016 ble det publisert følgende bidrag i denne spalten:

- Nr. 1: Inger Cathrine Bryne, adm. dir. ved Stavanger Universitetssykehus, intervjuet av Ofs leder Jon Helle, "*Med optimisme inn i byggeprosessen*".
- Nr. 2: Innlegg av Jan Sverre Vamnes, overlege, dr.med., Sykehuset Østfold Kalnes, "*Refleksjoner etter en lederkarriere*".
- Nr. 3: Innlegg av Olav Røise, "*Hva er problemet med helseledelsen i dag?*".
- Nr. 4: Innlegg av Espen Dietrichs, avdelingsleder, prof, dr. med., nevrologisk avdeling, Oslo Universitetssykehus, "*Er det nødvendig med legeledere?*".

8. Sosiale medier

På Ofs nettsider www.overlegeforeningen.no publiseres informasjon om organisasjon, høringsuttalelser, kurstilbud, etc. Her publiseres også lokale nyheter som vurderes som aktuelle for medlemmene. I tillegg brukes foreningens facebook-side til å formidle nyheter og annen aktuell informasjon. Ut fra besøkstall på Ofs facebook-side, ser man at informasjonen rekker ut til mange medlemmer og at det ofte genererer mange treff på de publiserte linkene. I forbindelse med streiken i sykehus høsten 2016 ble Ofs facebook-side oppdatert flere ganger daglig for å holde informasjonsnivået oppe. Dette ble vurdert som det viktigste mediet for å nå raskt ut til medlemmene i den situasjonen.

Legeforeningen.no er under utvikling. Når denne er ferdig vil, Of se på nye muligheter for hjemmesiden og øvrige plattformer for kommunikasjon.

Styrets medlemmer bidrar også med artikler til yngreleger.no.

9. Internasjonalt arbeid

9.1. Nordöl

Årets møte i de nordiske overlegeforeningene, Nordöl-møtet, ble avholdt i Uppsala, Sverige, 28. – 30. april 2016. Det møtte representanter fra Finland, Danmark, Sverige og Norge. Fra Ofs side ble følgende tema tatt opp: Nasjonal helse- og sykehusplan, alternativer til foretaksmodellen, samt arbeidstidsplanlegging/langtidsplanlegging.

9.2. AEMH

Of hadde i 2016 ikke anledning til å delta på det årlige møtet i den europeiske overlegeforeningen, AEMH, grunnet kollisjon med Legeforeningens landsstyremøte.